

РЕЦЕНЗИЯ

от акад. проф. д-р Владимир Атанасов Овчаров, дмн.

Рецензията на десертационен труд е изготвена съгласно Заповед № РК36-2541 от 25.10.2018 г. на Ректора на Медицински университет - София.

Дисертационният труд е на тема „**Био-трасология при съдебномедицински изследвания**“ и е представен за публична защита пред научно жури за присъждане на научна и образователна степен „**ДОКТОР**“ в област на висше образование 7. „**Здравеопазване и спорт**“, научно направление 7.1. „**Медицина**“, научна специалност „**Съдебна медицина**“.

Автор на дисертационния труд е д-р Атанас Николаев Христов, асистент и докторант на самостоятелна подготовка към Катедрата по Съдебна медицина и деонтология, при МФ, при МУ – София, зачислен със Заповед № РК36-1211/18.06.2015 г. на Ректора на МУ-София.

Научен ръководител на дисертацията е доц. д-р Александър Евлогиев Александров, дм, а научен консултант проф. д-р Станислав Иванов Христов, дм.

Дисертационен труд е бил представен и приет за изпълнение от Катедрения съвет на Катедрата по Съдебна медицина и деонтология на 23.04.2015 г. Дисертационният труд е представен и обсъден на Катедрен съвет на 28.09.2018 г. Било е решено единодушно докторанта да бъде отчислен с право на защита пред научно жури.

Д-р Атанас Николаев Христов е роден на 21.02.1972 г. в София. През 1990 г. завършва средното си образование в София. През 1990 г. става студент по медицина, като през 1996 г. завършва своето образование в Медицинския Университет – София. От 1997 г. и до сега той е асистент в Катедрата по Съдебна медицина и деонтология, МФ-МУ-София, като през

2002 г. става старши асистент, а през 2005 г. – главен асистент, а от 2015 г. е асистент. В периода 2005 – 2014 г. е бил главен административен лекар. През 2005 г. д-р Христов придобива специалност по съдебна медицина. Той е провел редица курсове по СДО – съдебномедицинска идентификация на личността по костни останки и зъден статус, съдебномедицинска токсикология, съвременни насоки и методи за изследване при спорен родителски произход и на веществени доказателства чрез ДНК-анализ, съвременни методи на изследване в съдебната практика (биотрасология, идентификация на личността, ДНК-анализ, съдебномедицински и морфологични аспекти при изследване на наркомани). В периода 2004 – 2009 г. е бил координатор по тъканно донорство и експлантатор на костна, пътна съединителна (сухожилия) и мускулна тъкан.

Био-трасологията е една изключително актуална тема в съдебната медицина като за нея все още няма подходящо определение и съответната специализирана литература. Авторът я приема като наука и част от общата трасология. Био-трасологията изучава механизма на формиране на следи от биологични материали върху различни повърхности и такива оставени по човешкото тяло, в резултат на механично въздействие върху него с предмет и/или оръжие. Съпоставят се характерни и специфични био- и морфометрични елементи в различните контактни зони на представеното за анализ веществено доказателство както и характеристиките на зацепването/увреждането. В областта на био-трасологията в световната научна литература няма много публикации, включително съвременни. Причината е, че няма много подгответи специалисти в тази област на съдебната медицина. В нашата страна не съществува дисертационен труд на тази тематика. В интерес на истината в катедрата на дисертанта има направени десетки такива изследвания.

Дисертационният труд е оформлен съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински университет – София. Дисертацията е написана на 317 стандартни страници. Дисертационният труд е онагледен с 380 снимки (55 в литературния обзор и 325 в собствените резултати). Литературната справка включва 198 литературни източника, от които 156 на латиница и 42 на кирилица. Дисертацията е структурирана по следния начин: Използвани съкращения – 1 страница; Съдържание – 3 страници; Въведение – 5 страници; Литературен обзор – 30 страници; Цели и задачи – 1 страница; Материал и методи – 2 страници; Собствени резултати – 238 страници; Обсъждане – 15 страници; Изводи – 3 страници; Справка за научните приноси – 2 страница; Списък на публикациите свързани с темата на дисертацията; Статии и участия в конгреси и научни конференции – 1 страница; Участие в конгреси, конференции и симпозиуми – 1 страница; Библиография – 14 страници.

Във Въведението се описва същността на Био-трасологията, нейните теоретико-практически основи, значението ѝ за съдебната медицина. Представят се възможностите за прилагането на биологичните следи, съпоставката на оставени специфични отпечатъци, характеристиките на различни предмети и прилагането им в практиката за разширяване възможностите за по-обективна и точна преценка на множество съдебномедицински случаи. Обосновава се извършването на различни видове анализи за идентификация на въздействалото оръжие или оръдие на престъплението и механизмите за възникване на травмите. Изтъкната е възможността за фотосъпоставяне на черепи и кости със снимки на лицето от предишни години на същото, включително и снемането на зъбен статус. Отбелязва се значението на прилагането на по-нови технологии,

включително прилагането на 3D моделиране, съвременни компютърни фототехнологии, стереомикроскопски изследвания и други.

Литературният обзор като цяло е задълбочен, добре представен и дава възможност да се прецени необходимостта от провеждането на съответните изследвания, включени в дисертацията. Използваните литературни източници са предимно на английски език. В литературния обзор са поставени нерешени или все още дискутиабелни мнения, които изискват съответните изследвания. В него подробно се проследяват механизмите на получените следи, включително видовете оръжия и оръдия, уврежданията при пътно-транспортни произшествия и причинени от остри предмети, посечни предмети, огнестрелни оръжия, следите по веществените доказателства, увреждания от странгулиращи предмети и други. Трябва да се отбележи, че Литературния обзор е богато онагледен със снимков материал.

Целта на дисертацията е ясно и сполучливо дефинирана. Поставени са три основни задачи, чието изпълнение ще доведе до постигането на резултати, даващи възможност да се осъществи постигането целта на дисертацията.

Тези задачи включват: провеждане на анализ на съдебно-медицинските случаи, подходящи за трасологичен анализ изследвани в Катедрата по Съдебна медицина и деонтология през периода 1997 – 2017 г., създаване на експериментален модел и проучване на морфологичните стереомикроскопски промени и софтуерната им обработка.

В главата Материали и методи са описаните материалите и методите на изследване: използвани са архивните и настоящите материали в Катедрата и клиниката по Съдебна медицина и деонтология от извършени прегледи и аутопсии, използвани са дигитални изображения на уврежданията и веществени доказателства, които са софтуерно обработени и въз основа на тези материали са направени изводи и обсъждания въз

основа на констатираната морфология на съответните травми. Материалите и методите са сполучливо подбрани и са в състояние да постигнат осъществяването на поставената цели и основни задачи.

Собствените резултати на дисертацията включват 19 съдебномедицински експертни случаи, които са от период от 20 години и които са подлежали на био-траселогично изследване. При някои от тези случаи са изследвани повече от един обект. Трябва да се отбележи, че всеки един от изследваните случаи е уникатен по отношение на характеристиките, локализацията, формата и размерите на травматичните увреждания и тяхната морфология. Всички случаи са представени със съответното описание и множество снимки. Втората по-малка част на собствените резултати е наречена Експериментална част. При нея са били използвани части от епидермис, дерма, подкожна съединителна и мастна тъкан, както и скелетни мускули от свински разфасофки, тъй като се приема, че тези структури имат близки свойства с човешката кожа. Животинският материал е бил в сурово състояние, без никаква обработка или фиксация, като единствено е била премахната космената покривка. С този материал са били проведени 12 сполучливо подбрани експеримента. Експерименталната постановка включва удари с кръгъл чук, режеща част на сатър, двуостро оръжие, стереомикроскопско изследване на прерязани косми при нанасяне удар с двуостър предмет (нож), остър предмет с трионовидна режеща част (кухненски нож с назъбен режещ ръб – нож за хляб), предмет с режещ ръб и гръб със специфични неравности, мъжки обувки с грайфер, с които са направени статични следи с трупна кръв върху различни повърхности и последващо фотосъпоставяне, опит с обувки с напълно изтрит грайфер, с които са направени статични следи с трупна кръв, остър предмет без режещи ръбове тип шило и използване на режещ предмет тип трион.

Получените резултати са обсъдени и сполучливо съпоставени от д-р Христов с литературните данни на наши и чуждестранни автори. Авторът разделя уврежданията получени върху телата на пострадалите на шест основни групи.

Въз основа на получените резултати той сполучливо формулира изводите на своя дисертационен труд. В резултат на обсъждането и своите резултати докторантът прави изводи, които са много сполучливо формулирани, като напълно отговорят на получените резултати.

Научните приноси на д-р Христов са формулирани в две групи: приноси с научно-практичен характер – 4 на брой и приноси с потвърдителен характер – 5 на брой. Тези изводи са ясно и добре определени и научно обосновани, като са в съответствие с постановката на дисертационния труд.

Авторефератът на дисертационния труд е добре написан и е оформлен, според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагането му в Медицинския университет – София. В него са представени накратко получените резултати, които са онагледени с много снимков материал.

Д-р Атанас Николаев Христов е представил 3 публикации в съавторство свързани с дисертацията, като в 3-те той е първи автор, като една от тях е с импакт фактор – 4,395. Той е участвал в 3 научни форума - конгреси и конференция, като и 3-те са с международно участие. Тази негова дейност е отразена с 3 резюмета.

В своя дисертационния труд д-р Христов е показал способността си да анализира, интерпретира и обсъжда своите резултати, да направи съответните изводи и правилно да формулира своите приноси в дисертацията

Дисертационният труд на д-р Атанас Николаев Христов напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в

Република България и Правилника за прилагането му в Медицинския Университет – София.

Въз основа на горепосочената информация приемам, че дисертационният труд на д-р Атанас Николаев Христов, асистент в Катедрата по Съдебна медицина и деонтология, при МФ, при МУ – София има висока научна и практическа стойност. Предлагам на почитаемото Научно жури да присъди образователна и научна степен „ДОКТОР” на д-р Атанас Николаев Христов.

Дата 06.11.2018 г.

София

Рецензент:

Академик Владимир Овчаров